چامه شیعری نویٚ

فەلسەفەی مەرگی صلاح جلال

صلاح جلال

2007/9/6

پزوی ئەستێره گومانی کەوتنه خوارەوەی شارای رۆحه (...)
هێشوی مەرگ تەونی هەسارەیان پێچا
گومان بکه ئێستا زەمەن ناو نیشانی منالّی شێتی گرتوه
کۆلارەی مەرگ له بیرکردنەوەی رۆح هەلّد یّت
ئاوێنەی زەمەن تاریکخانەی منالّیمه (...) !!
زانکۆی شێتی و نوسینەوەی زمانی مەرگ
بلوێن ئاوێنەی شکاوی مەلۆتکەی بیرکەرەوه ی هێنا...
له گەردونی جالّجالّۆکەی فەلسەفەیا تیشکیان دەرخست (...)

★★★

چی نوسینێك هەیه مەرگ له روانینا وێنا بکات ؟!!!
زمانی رۆح چون له چاپخانەی مەرگی بونا له چاپ بدات ؟!!
کێ ساتێك مەرگی له پەرتوکی (با) یا دیوه ؟!!
گێژەلۆکەی وشه مەرگی میتا مەرگی خوێندۆتەوه ؟!
کلاّفەی بون بەبێ زانکۆی مەرگ پچڕا !!
فەزا پۆپەشمینی زمانی ئێوەی له پێستەیەکا وه رگیّڕا
مێژوی گەردون له بێ زمانی (بون و نەبون) سڕایەوه (...)

★★★

ئای له نوسراوی گڕوگالّی کوژانەوەی زمانی بون ؟!!
هەمو حەرفێك بەسەر وشه و رستەی خۆیا توایەوه
ئێوه به چی ئاماژەیەك جوگرافیای جەسته دەنەخشێنن ؟!
چۆن گۆی زەوی بۆ هەسارەی بەرد دەگوێزنەوه ؟!
که زمان له ناو(با) یا شێوه و ئاماژه و روخساری سڕایەوه
بون له گێژەنگی بێ زمانی وشەی مەرگی بیر چوەوه(...)

★★★

من مەلۆتکەی چاخی بیر کردنەوەی زمانی مەرگی عالەمم (...)

حەزم لە شیری نەمری گلگامشی مەرگی فەلسەفەی جیهانە

لە زانکۆی مەرگ و شێتی شارێکی سڕاوە دەرچوم

ژەهرە مەرگی مێژوم لە کوپەی شای سەگ خواردەوە

بوم بە رەمزی بێ زمانی مەرگی نەمری فەلسەفە

کۆلارەی وێنە و روانین و بیر و ناسنامەم پچڕاوە

کێ دەتوانێت تەنیا حەرفێکم پێ بلێ لە مەرگی خۆم ؟!!

هەتا فێری زمانی زانستی میتا مەرگی میتا زەمەن ببم ؟!!

***

تەنافە شەیتانەی مەرگ بە بونەوە رایەڵ بوە

هێلکەی نەبون گەڵای درەختی مەرگی گرت

تۆفانی مەرگی زانستی شاری رۆح چونی ئاوا کرد

جوگرافیای بون بە چوار رەنگە فۆتۆنی فیزیا سیواخ بو

بروسکەی رۆحی عالەم وێنەی گەردەلولی هەڵگرت

گەڵای مەرگی بونەوەران لە فۆتۆنا چرۆی دەرکرد ..!!

***

درەختی ئەفسانە کۆرپە بە ڤالۆنچە وێنای کردم (...)

پزوی هەوا لە فەزای مەرگما کرایەوە

گەردون بو بە هێشوی زمان

کۆلارەی بیر کەرەوەم لە دەست بەر بو

چۆن ئاوی مەرگێکی هەزار سەدە بخۆمەوە؟!!

چۆن ببمەوە بە رۆحی یەکەم مردو ؟!!

لەم تاریکخانەیە دەبمەوە بە رەگەزێك وێنای نەبێت

دەچمە نیشتمان و زمانی مەرگە زانستی

دەبمە درەختی بیرچونەوە و گەواڵە مەرگ (...)

***

کشتوکاڵی زمانی مەرگ فەزای گەردونی سەوز کرد

زەمەن بە ساتی بێ زمانی ڤفل درا

رستەی زمان نێرە موکێکی ناو نا بو

مێژوی زەمەنی بەردینی دەخوێندەوە

کۆلارەی زمانم فڕی .. هەسارەی بۆشایی پچڕا (...)

***

ئێستا حەزم لە زەریای ئەڤێنی مەرگە...
عاشقێك لە هێشوی مەرگ دەپێچمەوە
دەچمە سەر خەوی مەرگەوە هەتا خۆشەویستێك دەگرم
لە دوای مەرگی ئەزەل بۆ سەدەیەك وچانی خامۆشی دەدەم
زەمەن دۆشاوی ژەهری مەرگی بونی پێ بەخشیوم
پیاڵەی زێری فیرعەونی چاخی بیر چونەوە
شەلالی مەرگێکی کردم هەزار هەزارەی گرتەوە
میاوەی پشیلەی زانستی زمانی بونی داپۆشی
جاڵجاڵۆکەی فیزیا تەناڤی فەلسەفەی چنی
بای ئەزەلی دوا حەرفە مەرگ بۆ سەرەتا هێنامیەوە (...)

***

کۆلارەی بون بە گێژەنگی باوە زەمەنی ئاڵتونیان نوسی
دەچمەوە بۆ مەلۆتکەیی کاتی لگوس
زمانی کۆرپە لە گەڵای مەرگەوە دەگرم
خومخانە مەرگ بە تۆوی هەزار رەگەز رەنگی کردم
هەوری ئەزەل بە(با) ی فیکر لە بێ زمانی گێژی دام
بە پلەی مەرگا دەچمەوە بۆ هەزارەی سێ
بە زمانی سەرەتا و مەرگ و لگوس رستە دەگرم
ئەوسا تۆ و مەرگ و داڵی زەمەن دەخوێنمەوە (...)

***

ئەم نیشتمانە تۆوی تلیاکی دۆژە مەرگی زەمەنیە (...)
ئاوی مەرگ وێنەی نەمری دەشواتەوە
وەرە ئازیزە مەرگ با لە تۆفانێکا بمرین
گۆپکەی مەرگی خۆشەویستی لە میتا مەرگا هەڵگرین (...)

***

من چۆن فیری زمانی مەرگی عالەم دەبم (...)؟
کە تەمەنی مەرگم تەنیا هەزار ساڵی مۆمە
زانکۆی مەرگە شێتی زەمەن داخراوە و
جگە لەمەرگ زمانێکی تر نازانم
نامەی مێژوم بە رێنوسی مردن نوسرا
زمانی هەوری بیر کەرەوەی چاپە مەرگ
لە چاپخانەی بون چاپ نەکرا

پەرتوكێكە ناسنامە و وێنەی بونی هەموتانی تیایە

جێ چەمۆڵەی پشیلە مەرگی زانستی بە لینجایی جاڵجاڵۆكە

زانكۆی زمانی مێرولە دەنەخشێنێت

وەرن ببنە قۆزاخەی مەرگە لۆكەیی

ئەگەر بمرم ناو و شوێنەوارتان دەسڕێتەوە

هێلكەی گەردون دەفلیقێت و ناسنامەی بونتان هەڵدەگرێت (...)

٭٭٭

سەرابی وێنەی منالی نوقمی خەوی فەلسەفیە (...)

زمانی تێكەل بە نیشانە وگڕوگاڵی كۆرپە و مەرگە

بۆ هیچ زمانێك وەرناگێردرێت (..)

وەرن لە هەوری ئەفسانە مەرگەوە زمان بگرن

ئاوێنەی منداڵی خۆتان لەم ئەلبومە بناسنەوە (...)

٭٭٭

چیە گەردون بۆتە شینایی هەوری گومانە مەرگ ؟(...)

مێژو تێكەڵ بە ژەهراوی تلیاك بوە

وەرن شەرابی گومانی مەرگ بخۆنەوە

تا زمانی من و مەرگ و خۆشەویستی بگرن

وەرن لەم فوە نەفخی گومانەدا تەونی زمانێك بهۆننەوە

جاڵجاڵۆكەی سەدەی گومان زمانی گڕوگاڵیان لە چاپ داوە

گەردون بە تۆڕی گومانە مەرگەوە چنراوە

هیچ زمانێك تەونی سەدەی گومان وەرناگێڕێت

تەنیا لە نوسراوە ئەبەدیەكانی زانكۆی مەرگە شێتی

لە زەمەنی لە دایك بونی مەرگی نوێ یا چاپ دەبنەوە (...)

٭٭٭

حەزم لە دۆشاوی هەزارە ژەهری مێژوە (...)

تا تینوێتی مەرگە گومانم دەشكێنم

خۆزگە گەردون ببوایە بە پیاڵەی مەرگ

هەتا رەنگی دڵداریم تیا بكێشایە

حەزم دەكرد فەزا لە عیشقێكا بتوایەوە

هەتا ببوایە بە گورێك لە مەرگا عیشقم كردایە

هەوری ژەهراو بۆ نابارێت هەتا لە تۆفانی مەرگا نوقمم بكات ؟!!

من میوانی مەرگی شاری بیر چونەوەی رێكەوتە مەرگی كۆتاییم

هیمالایەم بە بروسکەی شێتی گۆڕی

بە ئەکادیمای مەرگە ساتی هەزارەی دو (...)

***

ئەگەر مردم جوگرافیای شار هەڵدەکەنرێت ...

کۆلارەی روانینی مەرگم هیمالایە دێنێتە جێی

هەورێك لە دوامەوە کەشە دەکات مەرگەساتە

رەمزی کشتوکاڵی ئێوە لە تۆوی سەگ بێ بەر دەکات

من بەزمانی مەرگ دەدوێم

ئێوەش نازانن کۆلارەی روانین رەنگی چۆنە ؟

لە زەمەنی کشتوکاڵی فەلسەفەیا وشەکانم وەردەگێڕێت

ئەوسا زمانی مەرگە بونی ئەزەل دەگرین (...)

***

من مەرگێکم روپۆی جیهانی بونم بە وێنە مەرگ لێ گیراوە (...)

دەبێت مەرگ هێمای لە من هەلگرتبێت (...)؟

تەنیا شێوەم رەمزی خۆشەویستی تیایە

زمانم لە ئاماژە و هێما و وشە وێنا ناکرێت

رستەی شێتی مەرگە کەڕ و لاڵی (بون نەبون) ە

حەرفێ واتای شمشێرێکە کە بە زمان ئاو دار بوە

دارستانی نەبون ئێزگەی عاشقانی بێ زمانی پەخش دەکات

رۆمانی نێرەموکی دایە و بابە ی تیا نوسراوە

ئەم رستەیە بانگەشەی پشیلەی بیرکەرەوەی نازەمەنە

پزوی گەردون وشەی مەرگی کرایەوە

چاپخانەی نەبون زمانی لە بێزمانی بونەوەر نوسی

تەنیا پەڕەی سپی رەمزی جوت بونی ئەوان بو

فەزای خستە تاریکخانەی کەوتنە خوارەوەی وێنەی بون (...)

***

چیە تاریك خانەی شەوارە وێنەی ئێوە و ئەوان(..) ؟!

ئەکادیمیای شێتی زمانی مەرگی کردەوە

کاتێك تۆم دی جەنگی جیهانی کۆتا بو

گەڕامەوە بۆ کشتوکاڵی فەلسەفە

زمانی سەرەتا و هەزار سەدە مەرگم گرت و

لە جەستەی سەگی خۆرافەدا یەکمان ناسی

بوین بە دزاینی زمانی سەدەی جوانی گەردون (...)

★★★

گۆڕی گەردون من و زمان و بیرکردنەوەی پێکهێناوە (...)

گێژەنگێکە زەمەنی کۆلارەی عیشقی ئەوە

گۆڕێك لە گەردونی نەبون لە مەرگا جەستەم دەفڕێنێت

زمانی نەبونی ئەوانی تۆوی مەرگی هەڵگرتوە

تاریکخانەی روح جەستەی بێ زمانی نوسی

من مەرگێکم هەزار جارە کێلی مردنم ڕوخاوە

دەبێت لە چاوانتا بمرم فێری زمانی مەرگ ببم (...)!!

★★★

تابوتێك خۆر ئاوای عیشقی زەمەنی گرت بونی وەستاند (...)

دەسرازەی بون گرێی بۆ شاخی رۆح کردەوە ....

سوقرات پێکی ژەهری لە شەرابی فیرعەون پڕ کرد

ئەسکەندەریش پیاڵە تۆوی بونی بە دۆشاوی زەریا نەخشاند

خۆر و زوحەیل پزوی هەسارەییان پچڕا !!

گەردون لە پیاڵە شەرابی سەدەی جوانی شۆرایەوە !!

بوکە بارانەی زەمەن ژەهری هابیل و قابیل بو

سەر لە نوێ خاکیان بە فر مێسکی نەزۆکی چاند (....)

★★★

ئەگەر بمرم فەزا بۆنی تلیاکی نەمری پەخش دەکات (...)

کۆلارەی هەسارەکان دەکەونە خوار

گۆڕێك رۆژ ئاوا وخۆر هەڵاتی نەبون دەگرێت

جێگەی مێژو دەکاتەوە

دو باڵندەی زەمەن لە سەرەتا و کۆتایی وێنە

لە دڵی گەردونا دەمنێژن

رەنگی فەزا بە پێستەیەك تێکەڵ دەبێت

رەنگی مناڵی هەموتان لە شیلاوگی سەگ رەنگا دەکرێت

پێستە سەگێك شوناسی نادیارتان لە چاپ دەدات (...)

★★★

کۆلارەی مەرگم هەڵدا بۆ دوا وێسگەی گۆڕی گەردون (...)

فریشتەی مەرگ گوتی : نابێت بمریت

تۆ زمانی مەرگ نازانیت

گوتم: پەساپۆرتی مەرگم هەیە و لە عیشقی گەردونا دەمرم

گوتی : تۆ هەوری بیرچونەوەت ئاوا بوە

زمانی مەرگ وبیرکردنەوەت بڕایەوە

هەڵدرامە ناو ئەستێرەی بیر چونەوە و رێکەوتە مەرگ

ئێستا شیرە خۆرەی مەرگی هەسارەی نەمریم

دۆشاوی شیرە ژەهری زەمەنی مەرگەسات دەخۆمەوە (...)

***

بە تێزابی هەورا داچوم بەرە و گۆڕستانی دایك (....)

دایکە مەرگێگ نەبو شیری مردنم بداتێ

سەدەی پێشو گوتم : ئازیزم تۆ نابیتە خۆشەویستم

گوتی : نەخیر نەکەی پزوی خۆشەویستی گرێ بدەیت

وتم : چونکە تۆ مەرگ نیت

چۆن پێم دەڵیی کشتوکاڵی مەرگ لە چی زەویەکی بون دایە ؟

دوای سەدەی گومانی شیر پەنجە لە ئاوێنە بینیمەوە

دەچوە زەریای مەرگەسات و لە مەرگی منا دەگەڕا

کۆلارە مەرگم بۆ هەڵدا تا سەدەیە ك نەمر ببین

ئەستێرەی مەرگ هەڵی دامە هەسارەی بیرچونەوە وە

شای هەسارەی مەرگ گوتی : تۆ مەرگیێکی کەڕو لاڵیت

تۆ زمانی مەرگی ئەزەلت نەگرتوە

گێژەلوکەی مەرگ فڕێی دامە هەسارەی مەرگ

ئێستا شیرە خۆرەی مردنم بە بێ دایە

کێ دەبێتە دایە و خۆشەویستی مەرگم

هەتا هەوری گومانە مەرگ دابارێنین (...)

***

من بە زمانی پیشەسازی لگوس هەوری بیرم باراندوە (...)

بۆ نابیتە سوقرات ژەهری وەرگێڕانم بەیتێ ؟

بە زمانی هیمالایای بیر کەرەوە هەوری مەرگ دەخۆمەوە

ئەسکەندەرێك نەهات لە خوێنی ئاوا نوقمم کات ؟!!

هیمالایای بیر چونەوەی مەرگی ئێوەم

بۆ دارستانی سدرە سەوز نابێت ؟!!

گەلایەکی سەوزە هەور رەمزی ئێرە بونی منی تیا بو

تەونی مێژوی لە جوگرافیایا هەڵوەشاند

پیشیلەی زانستی هات و بانگەشەی بونی قفڵ دا :
ئەم زەویە بۆتە کشتو کاڵی مەرگی شۆڕینەوە
تۆوە گومانی مەرگی من و ئێوە و ئەوانی زانستیە
سەدەی گومانی ڕێکەوتە مەرگ سەوز دەکەین (...)

2007/9/6

سلێمانی ئەنتەر نێتی شار